

Descrierea măsurilor/tehnologiilor de adaptare la schimbările climatice

SECTORUL SĂNĂTATEA

Sectorul	Sănătatea
Categoria (subsectorul)	Condițiile de trai
Necesitățile de adaptare la schimbările climatice	<p>Aprovizionarea durabilă a populației cu cantități suficiente de apă potabilă sigură și de bună calitate este o condiție indispensabilă a bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației, dar și o condiție de ordin economic. În condițiile Republicii Moldova situația este alarmantă datorită epuizării continue a rezervelor freaticului, deoarece apa este extrasă din mai mult de 150 mii de surse locale. De asemenea, evaporarea intensă de la suprafața solului în timp de vară, în special în perioadele de timp când se instalează valurile de căldură, epuizează și mai mult aceste rezerve.</p> <p>O modalitate eficientă de adaptare la fenomenele extreme ale schimbărilor climatice, prioritar la instalarea perioadelor îndelungate de secetă, poate fi edificarea apeductelor în mai multe localități rurale.</p>
Denumirea tehnologiei	<i>Aprovizionarea populației rurale cu apă potabilă de calitate garantată. Construcția apeductelor regionale și locale.</i>
În ce măsură tehnologia contribuie la adaptarea la schimbările climatice	Această măsură este esențială în adaptarea populației rurale la schimbările climatice.
Scurtă descriere a măsurii / opțiuni tehnologice	Este măsură de lungă durată, care se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice, de reducere a riscurilor determinate de deficiența de apă potabilă sigură și de bună calitate în mediul rural al Republicii Moldova. În ultimii ani măsura dată se realizează prin construcția apeductelor, ea fiind susținută de donatorii din afara țării. Cu toate acestea, populația mai mult de 500 de localități rurale urmează a suferi din cauza lipsei accesului la apă potabilă de calitate garantată.
Implementarea (în ce mod măsura/tehnologia va fi implementată și difuzată în cadrul sectorului	Construirea apeductelor poate fi efectuată prin două modalități. Cel mai puțin costisitor este ramificarea unui apeduct existent, care ia început din râurile Nistru sau Prut. A doua modalitate este apeductul separat cu edificarea fântânelor arteziene.
Costuri	Apeductele se cer construite în localitățile rurale. Costul aproximativ a unui apeduct autonom, construit în sate, este de aproximativ 750 mii Euro. Autoritățile administrației publice locale nu pot aloca resursele necesare din cauza deficiențelor de resurse, din care cauză este necesară susținerea donatorilor externi.
Beneficii: -economice	Beneficiile economice vor fi înalte, dat fiind faptul că populația rurală va avea acces la apă potabilă de calitate garantată, măsură care va reduce morbiditatea prin multe stări morbide transmisibile, inclusiv prin hepatită virală A, helmintiaze, alte boli diareice și boli cronice netransmisibile.

-sociale	Din punct de vedere al dezvoltării sociale a țării, asigurarea populației rurale cu apă potabilă de calitate sigură rămâne măsură prioritară, fapt documentat în Legea Republicii Moldova cu privire la apa potabilă nr.272 din 10.02.1999, Politica națională de sănătate, aprobată prin Hotărîrea Guvernului RM nr. 886 din 06.08,2007, Strategia națională de sănătate publică pentru anii 2014-2020, aprobată prin Hotărîrea Guvernului RM nr.1032 din 20.12.2013 și alte decizii a guvernului.
-de mediu	Reducerea volumului de apă extrasă din pânza freatică va contribui la conservarea biodiversității.
Alte priorități și considerații	Asigurarea accesului populației rurale la surse de apă de calitate sigură va contribui substanțial la sporirea calității vieții populației rurale și prosperării economice.
Potențialul de extindere a măsurii/tehnologiei în aspect de sector și teritorial	Există posibilitatea reală de extindere a măsurii asupra tuturor unităților administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova.
Referințe: Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743. Adresa: http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010 , 70 p. Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf CDC Policy on Climate and Health. Adresa: http://www.cdc.gov/climateandhealth/policy.htm Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p. Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p. Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Health. RFF Report. 2009, 39p. Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.	
2	
Sectorul	Sănătatea publică
Categoria (subsectorul)	Asistența medicală urgentă și primară
Necesitățile de adaptare la schimbările climatice	În ultimile decenii, la instalarea valurilor de căldură, stările morbide și cazurile de deces determinate de stresul termic devin în Republica Moldova tot mai frecvente. Ele s-au transformat într-o problemă emergentă pentru regiune și țară. Dezvoltarea modalităților de adaptare la valurile de căldură devine tot mai actuală și necesitatea aceasta este mai ardentă pentru grupurile vulnerabile de populație. Sporirea accesului la asistență medicală urgentă și prestarea unor servicii simple și eficiente de reabilitare promptă contribuie în mare măsură la adaptarea populației la temperaturile extreme generate de fenomenele schimbării climatului.
Denumirea tehnologiei	Puncte temporare de asistență medicală urgentă și reabilitare promptă în perioadele critice determinate de valurile de căldură

În ce măsură tehnologia contribuie la adaptarea la schimbările climatice	Temperaturile înalte prezintă risc evident pentru un număr semnificativ de populație, în special pentru cei din mediul urban. Mai frecvent oamenii sunt expuși pericolului de stres termic, care se dezvoltă ca urmare a expoziției îndelungate a organismului la temperaturi înalte a mediului înconjurător. Stresul termic este o stare patofiziologică gravă care poate condiționa decesul prematur. Anumite măsuri necostisitoare, întreprinse la momentul oportun și în volum suficient previn declanșarea stresului termic și contribuie la reabilitarea stării de sănătate. Aceste măsuri sunt esențiale în adaptarea populației la schimbarea climatului, întâi de toate, a celei din mediul urban.
Scurtă descriere a măsurii / opțiuni tehnologice	Este măsură de scurtă durată care se înscrie în politica națională de sănătate. Măsura dată se realizează prin procedee necostisitoare, dar eficiente pentru populație în perioadele critice, create de valurile de căldură. Punctele temporare de asistență medicală urgentă și reabilitare promptă pe lângă plaje trebuie să fie îmbinată cu stația de salvare pe apă. Organizarea și funcționarea punctelor temporare de asistență medicală în perioadele critice în locurile publice (piețe aglomerate, locuri de odihnă, stații de autobuse, localuri unde sunt organizate manifestări publice de proporție etc.) permite de a preveni multiplele complicații generate de stresul termic. Punctele temporare de asistență medicală urgentă trebuie să asigure la necesitate și reabilitarea promptă, element care asigură adaptarea mai eficientă a organismului la temperaturi sporite. În afară de asistența medicală urgentă, caz de necesitate punctele temporare de asistență medicală urgentă organizează evacuarea operativă a persoanelor afectate în instituțiile medicale specializate.
Implementarea (în ce mod măsura/tehnologia va fi implementată și difuzată în cadrul sectorului	Numărul punctelor temporare de asistență medicală, locurile, vremea, durata funcționării lor sunt determinate de organele administrației publice locale în baza argumentărilor aduse de serviciile de rigoare. Ministerul sănătății va elabora și va aproba regulamentul privind organizarea și funcționarea punctelor temporare de asistență medicală, iar autoritățile medicale din localitate vor asigura măsurile organizator-metodice orientate spre funcționarea durabilă și eficientă a punctelor temporare de asistență medicală.
Costuri	<p>Costurile sunt determinate de cheltuielile pentru asamblarea și dezasamblarea punctelor, înzestrarea materială a lor, cheltuielile pentru buna lor funcționare (medicamente, apă potabilă etc.), cât și salariile asistenților medicali.</p> <p>Costurile pentru organizarea unui punct medical:</p> <ul style="list-style-type: none"> - costul unui cort 10 000 lei; - costul mobilierului 600 lei; - costul medicamentelor și instrumentelor medicale la etapa inițială - 1 000 lei. <p>Costul total a lucrărilor de pregătire și amenajare - 15 000 lei.</p> <p>Cheltuielile determinate de funcționarea unui punct medical:</p> <ul style="list-style-type: none"> - costul medicamentelor - 20 lei pe schimb x 2 = 40 lei/zi; - costul altor materiale de consum 20 lei pe schimb x 2 = 40 lei; - costul zilnic al energiei electrice 1,9 lei x 5 = 9,5 lei/zi; - costul salariului personalului 150 lei pe schimb x 2 = 300 lei/zi. <p>Cheltuielile cotidiene de întreținere vor constitui aproximativ 400 lei/zi.</p>
Beneficii: -economice	Susținerea grupurilor vulnerabile de populație în perioadele critice ale valurilor de căldură este măsură foarte eficientă din punct de vedere a economiei naționale, deoarece păstrează potențialul uman a țării.

-sociale	Susținerea grupurilor vulnerabile de populație prezintă una din prioritățile de bază a asistenței sociale incluse în Strategia națională de dezvoltare pe anii 2008-2011, aprobată prin Legea privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2008-2011 nr.295 din 21.12.2007. Măsura se soldează cu beneficii sociale semnificative.
-de mediu	Este o prioritate indiscutabilă din punct de vedere a dezvoltării abientale.
Alte priorități și considerații și considerații	Conștientizarea populației a faptului că asistența medicală urgentă în localurile publice este garantată asigură o conciliere psihologică.
Potențialul de extindere a măsurii/tehnologiei în aspect de sector și teritorial	Potențialul de extindere este real, iar extinderea este condiționată de orientarea activităților economice și socio-culturale din localitate.

Referințe:

Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743.
Adresa: <http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf>

A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010 , 70 p.
Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf

CDC Policy on Climate and Health. Adresa: <http://www.cdc.gov/climateandhealth/policy.htm>

Opopol N., Corobov R. Excess mortality in Chisinau during the hot summer 2007 // Materialele conferinței "Sănătatea în Relație cu Mediul", Chisinau, 15 octombrie 2010, p. 22-33.

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Heath. RFF Report. 2009, 39p.
Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.

Sectorul	Sănătatea
Categoria (subsectorul)	Asistența socială
Necesitățile de adaptare la schimbările climatice	În ultimile decenii cazurile de deces și numărul de stări morbide determinate de temperaturile joase devin tot mai frecvente și mai exprimate. În condițiile schimbărilor climatice situația s-a transformat într-o problemă emergentă pentru țară. Temperaturile joase afectează cel mai exprimat sanatatea persoanelor socialmente dezavantajate: a persoanelor vagabonde și fără loc permanent de trai, a celor care locuiesc în edificii temporare fără sistem de încălzire, în corturi sau în autovehicole. În timpul jerurilor mari asemenea persoane sunt expuse riscurilor majore nu numai de îmbolnăvire, dar și de traumatizare și deces. Statisticile privind numărul de persoane cu leziuni și a celor decedați în urma temperaturilor joase servesc argument convingător în susținerea necesității implicării statului în susținerea socială a grupurilor vulnerabile de populație în condiții extremale. Deoarece se

	crează situații excepționale, apare necesitatea ardentă de a întreprinde măsuri pentru protecția sănătății și reducere a consecințelor valurilor de frig (temperaturi mai joase de minus 20°C).
Denumirea tehnologiei	<i>Sporirea capacităților instituțiilor de asistență socială și medicală cu scopul reducerii impactului nefast a temperaturilor extrem de joase asupra sănătății persoanelor fără adăpost.</i>
În ce măsură tehnologia contribuie la adaptarea la schimbările climatice	Această măsură este esențială pentru a asigura supravețuirea persoanelor fără adăpost, care constituie grup vulnerabil de populație, atât din mediul urban, cât și cel rural. În perioada rece a anului și, în special, când temperatura aerului atmosferic cade mai jos de minus 20°C în orașe și sate sporește numărul persoanelor cu patologii din partea sistemului respirator generate de aflarea timp îndelungat sub influența temperaturilor joase, persoanelor cu degerături, dar și a decedaților în urma răcirii totale a organismului. Plasarea temporară a acestor persoane în instituții sociale sau medicale /case-internat, spitale în care paturile nu sunt ocupate) pot contribui radical la supravețuirea lor în perioadele de geruri cumplite.
Scurtă descriere a măsurii / opțiuni tehnologice	Este măsură de scurtă durată. Ea se înscrie în politica națională în domeniul asistenței sociale păturilor vulnerabile de populație. Măsura dată se realizează prin adaptarea pe o perioadă de scurt timp a instituțiilor sociale sau medicale pentru internarea temporară a persoanelor vagabonde, fără adăpost, cât și a persoanelor solitare inapte de muncă care nu dispun de resurse pentru a menține temperatura acceptabilă în locuință sau care nu sunt apti fizic de a se autodeservi. În asemenea condiții această măsură poate prezenta unica și cea mai eficientă măsură de prevenire a leziunilor corporale și a deceselor generate de temperaturi joase, practic, de supravețuire. Inițiativa acestei măsuri, cât și lista persoanelor care cad sub incidența ei, trebuie să vină din partea structurilor de asistență sociale.
Implementarea (în ce mod măsura/tehnologia va fi implementată și difuzată în cadrul sectorului	Numărul instituțiilor de asistență socială și a instituțiilor medicale care pot presta asemenea servicii trebuie să fie determinat de ogamele administrației publice locale și ministerele de rigoare în baza argumentărilor aduse de serviciile respective. Ministerul Asistenței Sociale și Familiei a RM pregătește operativ argumentarea și proiectul de decizie a Guvernului. Concomitent, Guvernul Republicii Moldova va elabora proiectele actelor legale, prezentându-le în Parlament, și va aproba regulamentul privind modalitatea organizării asistenței sociale și medicale de scurtă durată persoanelor nevoiașe.
Costuri	Costurile sunt determinate de cheltuielile pentru asigurarea bunei funcționări a instituțiilor implicate (caselor-internat, spitalelor), fiind achitate din fondurile asistenței sociale.
Beneficii: -economice -sociale	<p>Susținerea grupurilor vulnerabile de populație în perioadele critice ale valurilor de ger este măsură foarte eficientă din punct de vedere a economiei naționale, deoarece păstrează potențialul uman a țării.</p> <p>Susținerea grupurilor vulnerabile de populație prezintă una din prioritățile de bază a asistenței sociale incluse în Strategia națională de dezvoltare pe anii 20012-2020, aprobată prin Legea nr.166 din 11.07.2012 și Strategia națională de sănătate publică pentru anii 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr.1032 din 20.12.2013. Măsura se soldează cu beneficii sociale semnificative.</p>

-de mediu	Este o prioritate indiscutabilă din punct de vedere a dezvoltării abientale.
Alte priorități și considerații	Conștientizarea populației a faptului că asistența socială a grupurilor vulnerabile de populație este considerată ca prioritară asigură o conciliere psihologică.
Potențialul de extindere a măsurii/tehnologiei în aspect de sector și teritorial	Odată cu obținerea unor rezultate pozitive, există posibilitatea reală de extindere a măsurii și asupra tuturor unităților administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova.
Referințe: Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743. Adresa: http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010, 70 p. Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf CDC Policy on Climate and Health. Adresa: http://www.cdc.gov/climateandhealth/policy.htm Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p. Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p. Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Health. RFF Report. 2009, 39p. Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.	

Sectorul	Sănătatea
Categoria (sub-sectorul)	Habitatul uman
Necesități de adaptare	<p>Actualmente tehnologiile din construcții nu izolează suficient mediul intern de cel extern, nu asigură conservarea energiei în perioada rece a anului, nu previne supraîncălzirea locuinței în timpul valurilor de căldură și nu contribuie la menținerea unor temperaturi optime în încăperi decât cu cheltuieli semnificative de energie. Implementarea și respectarea riguroasă a unui standard de eficiență energetică în construcții (edificarea <i>caselor pasive</i>) s-ar putea solda cu eficiență economică semnificativă datorită economiei resurselor energetice, element important în condițiile lipsei resurselor energetice. Scopul este edificarea clădirilor cu consum ultra scăzut de energie la încălzirea sau răcirea spațiului. În plus, conceptul de <i>casă pasivă</i> se bazează pe principiul de a reduce pe termen lung investițiile printr-o proiectare energetic eficientă a caselor. <i>Casele pasive</i> asigură un climat interior confortabil, indiferent de anotimp, practic fără a fi nevoie de o sursă</p>

	conventională de incalzire. Asemenea construcții corespund cerințelor de adaptare în condițiile declanșării fenomenelor extreme ale schimbărilor climatice.
Denumirea tehnologiei	<i>Construcția caselor pasive de locuit în condițiile Republicii Moldova (proiect pilot).</i>
Cum această tehnologie contribuie la adaptare	Izolarea perfectă a spațiilor locative nu numai că reduce esențial cheltuielile de energie în perioada rece și caldă a anului, dar contribuie și la asigurarea condițiilor optime de habitat. Aceste măsuri sunt esențiale atât în adaptarea populației la schimbările climatice (între de toate, a celor din mediul urban), cât și în economisirea resurselor energetice.
Fundamentarea	Caracteristicile de bază ale edificiilor construite până la momentul dat nu asigură conservarea energiei în perioada rece a anului, nu izolează suficient mediul intern de cel extern când se instalează valurile de căldură și nu contribuie la menținerea unei temperaturi optime în încăperi decât cu cheltuieli semnificative de energie. Măsură propusă este de lungă durată și se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice, de reducere a consumului de energie, de folosire a combustibilului și de reducere a emisiilor de gaze în atmosferă. Măsura se realizează prin noua modalitate de proiectare a edificiilor noi din zona rezidențială, la bază având principiul <i>caseror pasive</i> cu consum ultra scăzut de energie la incalzirea sau racirea spatiului. In plus, conceptul de <i>casă pasivă</i> se bazează pe principiul de reducere a investițiilor pe termen lung prin sporirea eficienței energetice a edificiilor. <i>Casele pasive</i> asigură un climat interior confortabil, indiferent de anotimp.
Costurile.	Costurile caselor pasive depășesc doar cu 20% costurile edificiilor construite în baza tehnologiilor vechi, prin eficiența sa asigurând economia resurselor financiare în proces de exploatare.
Specificarea impactului – Cum opțiunea dată influențează prioritățile on dezvoltarea țării	
Prioritățile dezvoltării sociale ale țării	Din punct de vedere a dezvoltării sociale, <i>caserle pasive</i> prezintă o măsură socială prioritară, deoarece economize de resurse contribuie la dezvoltarea economică a țării.
Prioritățile dezvoltării economice a țării – beneficiile economice	Conservarea temperaturii interne condiționează eficiența economică înaltă. Ea trebuie să reducă semnificativ cheltuielile pentru încălzire în timpul rece al anului și cheltuielile pentru condiționarea aerului intern în timp de vară. Construcția caselor pasive experimentale în orașele Chișinău și Cahul (urbe care suferă cel mai mult în urma valurilor de căldură) s-ar solda cu beneficii economice esențiale.
Prioritățile dezvoltării	Caserle pasive sunt ecologice. Reducerea cheltuielilor pentru încălzire în timp de iarnă și pentru condiționarea aerului intern în timp de vară va contribui la

ambientale	dezvoltarea ambientală datorită economisirii defocului (gazelor naturale și defocului solid) și energiei electrice. Aceasta va contribui la reducerea emisiei gazelor de seră în atmosferă și dezvoltarea ambientală durabilă.
Beneficiile sociale	Beneficiile sociale sunt evidente datorită reducerii cheltuielilor semnificative pentru încălzirea în timpul de iarnă și pentru condiționarea aerului intern în timpul de vară. Resursele salvate vor putea fi canalizate spre alte necesități: o alimentație mai rațională, satisfacere a necesităților culturale etc.
Alte considerațiuni și priorități	Prin beneficii economice măsura dată va contribui ulterior la dezvoltarea altor ramuri a economiei naționale.

Referințe:

Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743.

Adresa: <http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf>

A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010 , 70 p.

Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p.

Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Health. RFF Report. 2009, 39p.

Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.

Sectorul	Sănătatea publică
Categoria (subsectorul)	Habitatul uman
Necesitățile de adaptare la schimbările climatice	În ultimile decenii în Republica Moldova cazurile de deces și stările morbide determinate de valurile de căldură și de temperaturile joase devin tot mai frecvente și mai exprimate, ceea ce s-a transformat într-o problemă emergentă pentru țară. Frecvența tot mai înaltă și intensitatea tot mai pronunțată a valurilor de căldură afectează sănătatea și calitatea vieții, înții de toate a grupurilor vulnerabile de populație. Caracteristicile de bază ale edificiilor, construite pînă în timpul actual, nu asigură conservarea energiei în perioada rece a anului, nu izolează suficient mediul intern de cel extern și nu contribuie la menținerea unei temperaturi optime în încăperi, decît cu cheltuieli semnificative de energie. Pronosticurile elaborate dovedesc faptul că cu anii aceste cheltuieli vor deveni mai mari, fapt care justifică economic măsura propusă.

Denumirea tehnologiei	<i>Măsuri de conservare a energiei, de menținere a temperaturii optime în locuințe și localuri publice și de reducere a efectelor nefaste ale temperaturilor extreme (valurilor de căldură și a temperaturilor joase) asupra sănătății și calității vieții populației.</i>
În ce măsură tehnologia contribuie la adaptarea la schimbările climatice	Izolarea perfectă a spațiilor locative, spațiilor publice, de instruire și producere nu numai că reduce esențial cheltuielile de energie în perioada rece și caldă a anului, dar și contribuie la asigurarea condițiilor optime de habitat, condițiilor pentru activitatea profesională și educație (sub 32°C ziua și sub 24 °C noaptea). Aceste măsuri sunt esențiale în adaptarea populației la fenomenele schimbărilor climatice, întâi de toate, a celor din mediul urban.
Scurtă descriere a măsurii / opțiuni tehnologice	Este măsură pe termen lung, care se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice și în măsurile de reducere a consumului de energie, deci și de reducere a emisiilor de gaze în atmosferă. Măsura dată se realizează prin termoizolarea mai eficientă a tuturor edificiilor din zona rezidențială, industrială și administrativă prin conservarea căldurii și reducerea energiei cheltuite pentru încălzire în perioada rece a anului sau pentru condiționare a spațiului intern în caz de instalare a valurilor de căldură. Alte măsuri alternative (utilizarea instalațiilor de încălzire sau de condiționare a temperaturilor din interior) sunt semnificativ mai costisitoare.
Implementarea (în ce mod măsura/tehnologia va fi implementată și difuzată în cadrul sectorului)	Măsura poate fi implementată atât în construcțiile noi, cât și în cele deja existente. Implementarea ei necesită decizie la nivel de stat. La o decizie pozitivă a Guvernului, autoritățile administrației publice a or.Chişinău, Bălți și altor urbe pot planifica asemenea lucrări, începând cu anul 2016.
Costuri	Măsurile se preconizează să fie implementate prioritar în urbe. Va fi luată în considerație experiența țărilor din comunitatea europeană. Costul aproximativ este de o mie lei pentru 1 m ² de perete atât pentru construcțiile noi, cât și pentru cele deja existente.
Beneficii: -economice -sociale -de mediu	Luând în considerație frecvența sporită a valurilor de căldură (cel puțin în unul din trei ani), dar și a temperaturilor joase (în unul din 4-5 ani), cheltuielile suplimentare vor fi recuperate aproximativ în 8-9 ani. De asemenea, economia resurselor energetice va deveni prioritară odată cu epuizarea rezervelor de zăcămintă energetice. Beneficiile sociale prevalează în comparație cu cele economice și de mediu, exprimându-se prin protejarea și conservarea sănătății persoanelor din grupurile vulnerabile de populație (nou-născuților, persoanelor care suferă de boli cardio-vasculare, boli a sistemului respirator, endocrin etc., a persoanelor de vârstă a treia). Măsura dată va contribui la protecția mediului ambiant prin reducerea emisiilor de bioxid de carbon, oxizi de azot, hidrocarburi policiclice aromatice și alți poluanți ai aerului atmosferic, etc.
Alte priorități și considerații și considerații	Măsura este benefică pentru Republica Moldova ca țară cu resurse foarte limitate de combustibil fosil.
Potențialul de extindere a măsurii/tehnologiei în aspect de sector și teritorial	Odată cu obținerea unor rezultate pozitive, există posibilitatea reală de extindere a măsurii și asupra altor urbe și localități rurale ale Republicii Moldova.
Referințe:	

Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743.

Adresa: <http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf>

A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010, 70 p.

Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Health. RFF Report. 2009, 39p.

Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.

Sectorul	Sănătatea publică
Categoria (sub-sectorul)	Promovarea sănătății
Necesități de adaptare	În Republica Moldova în ultimile decenii cazurile de deces și stările morbide determinate de valurile de căldură devin tot mai frecvente. Ele s-au transformat într-o problemă emergentă. Studiile epidemiologice dovedesc faptul că una din cauzele celor mai frecvente dereglări grave ale sănătății este nerespectarea regimului hidric de către un număr mare de populație. În urma dehidratării organismului crește hemoconcentrația (viscozitatea, numărul de eritrocite și trombocite la o unitate de volum), semnificativ sporește riscul trombozelor coronariene, ischemiei cerebrovasculare, ictusului, insuficienței renale și litiazei rinichiului și ureterului etc. Pericolul este mai evident pentru persoanele care suferă de boala hipertonică, stenocardie și insuficiență renală și rămâne sporit și pentru toți cei din rândul persoanelor vulnerabile. Prin sfaturile și recomandările care vor fi incluse, ghidul va ajuta la practicarea unui comportament conștient benefic sănătății.
Denumirea tehnologiei	<i>Recomandări privind regimul hidric în timpul perioadei calde a anului și în timpul valurilor de căldură. Ghid pentru populație.</i>
Cum această tehnologie contribuie la adaptare	Măsura propusă prevede conștientizarea populației, îndeosebi a persoanelor vulnerabile, despre pericolele care persistă pentru ei în perioada caldă a anului și, în special, în timpul valurilor de căldură. Comportamentul benefic sănătății elimină sau reduce semnificativ riscurile pentru sănătate.
Fundamentarea	Este măsură de scurtă durată, care se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice, în prevederile Politicii Naționale de Sănătate a Republicii Moldova și altor decizii la nivel național. Ghidul va fi recenzat și aprobat de

	Consiliul de experți a Ministerului sănătății RM și va include măsuri relevante care trebuie să fie realizate în perioada estivală. Măsurile date se realizează prin punerea ghidului la dispoziția persoanelor din grupurile respective și organizarea consultațiilor necesare pentru acest grup de populație.
Costurile.	Realizarea măsurilor privind regimul hidric în timpul perioadei calde a anului și în timpul valurilor de căldură trebuie să fie parte componentă a asistenței medicale de toate nivelele, iar cheltuielile respective trebuie să fie parte componentă a subvențiilor alocate de Compania Națională de Asigurări în Medicină. 80000 lei.
Specificarea impactului – Cum opțiunea dată influențează prioritățile în dezvoltarea țării	
Prioritățile dezvoltării sociale ale țării	Comportamentul individual benefic sănătății în timpul valurilor de căldură este o prioritate, măsura fiind de scurtă durată ce se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice, în prevederile Politicii Naționale de Sănătate a Republicii Moldova 2007-2021, aprobate prin Hotărârea Guvernului RM nr.886 din 06.08.2007 și Programului național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.658 din 12.06.2007.
Prioritățile dezvoltării economice a țării – beneficiile economice	Beneficiile economice vor fi înalte, dat fiind faptul că se va evita un număr mare de stări morbide sau acutizări generate de stresul termic, cât și a deceselor celor care suferă de boli cronice a sistemului cardiovascular, escretor etc.
Prioritățile dezvoltării ambientale	Nu sunt relevante.
Beneficiile sociale	Beneficiile sociale sunt evidente datorită faptului că vor fi evitate cheltuielile semnificative determinate de acutizarea stărilor morbide cronice și înrăutățirea stării de sănătate a persoanelor din grupurile respective de populație.
Alte considerațiuni și priorități	Nu sunt relevante.
Referințe: Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743. Adresa: http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010 , 70 p. Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf	

Heat-related mortality in Moldova: the summer of 2007

CDC Policy on Climate and Health. Adresa: <http://www.cdc.gov/climateandhealth/policy.htm>

Heat-Related Morbidity and Mortality. Extreme Heat Media Toolkit.
Adresa: http://www.cdc.gov/climatechange/effects/heat_related.htm#

Opopol N., Corobov R. Excess mortality in Chisinau during the hot summer 2007 // Materialele conferinței "Sănătatea în Relație cu Mediul", Chisinau, 15 octombrie 2010, p. 22-33.

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p.

Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Health. RFF Report. 2009, 39p.

Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.

Technical guidance on water-related disease surveillance. Protocol on water and health. Eds Funari E., Kistemann T., Herbst S., Rechenburg A. 2011, 122p.

Warm Season Temperature-Mortality Relationship in Chisinau (Moldova). ID 346024. 9 pages.
Adresa: <http://dx.doi.org/10.1155/2013/346024>

Sectorul	Sănătatea publică
Categoria (subsectorul)	Sănătatea grupurilor vulnerabile de populație
Necesitățile de adaptare la schimbările climatice	În ultimile decenii cazurile de deces și stările morbide determinate de valurile de căldură devin tot mai frecvente. Ele au devenit problemă emergentă. Din tot numărul de populație expusă acțiunii valurilor de căldură mai pronunțat sunt afectate grupurile vulnerabile: nou-născuții, copiii primului an de viață, persoanele de vârstă a treia, persoanele care suferă de boli cronice, care sunt imobilizați sau internați în azilurile de bătrâni, persoanele care administrează anumite preparate medicamentoase, etc. Cota-parte a acestor grupuri de populație este de aproximativ 20% din numărul total. Asistența medicală acordată de medicul de familie la timp și în termenul stabilit și organizarea asistenței sociale se prezintă ca măsuri prioritare pentru adaptarea acestor persoane la condițiile create. Prin sfaturile și recomandările incluse ghidul propus va ajuta personalul medical și asistenții sociali să asigure prestarea serviciilor calitative.
Denumirea tehnologiei	<i>Reducerea riscurilor pentru sănătatea grupurilor vulnerabile de populație la instalarea valurilor de căldură și măsurile de adaptare. Ghid pentru structurile de sănătate publică și asistență socială.</i>
În în ce măsură tehnologia contribuie la adaptarea la schimbările climatice	Aceasta va contribui la conștientizarea problemei, utilizarea oportunităților privind crearea unor condiții optimale de habitat pentru grupurile vulnerabile de populație, va permite de a preveni multiple stări morbide, de a îmbunătăți calitatea vieții grupurilor vulnerabile și de a proteja sănătatea.

Scurtă descriere a măsurii / opțiuni tehnologice	Măsura dată se realizează prin evidența și supravegherea persoanelor din grupurile respective, cât și prin organizarea asistenței medicale și asistenței sociale. Ghidul va fi recenzat și aprobat de Consiliul de experți a Ministerului sănătății RM și va include măsurile relevante care trebuie să fie realizate în perioada de declanșare a valurilor de căldură. Complexul de măsuri va depinde de gradul de vulnerabilitate, starea sănătății persoanelor respective, fiind raportat la intensitatea manifestării fenomenului, durata valului de căldură, mediul de reședință a grupurilor vulnerabile de populație. Este măsură de scurtă durată, care se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice și în prevederile Politicii Naționale de Sănătate a Republicii Moldova 2007-2021, aprobate prin Hotărârea Guvernului RM nr.886 din 06.08.2007.
Implementarea (în ce mod măsura / tehnologia va fi implementată și difuzată în cadrul sectorului	În proces de implementare a măsurii propuse se pune accentul pe activitatea participativă a populației, în special, a organizațiilor neguvernamentale, a membrilor de familie și nemijlocit a persoanelor din grupurile vulnerabile. Se presupune, ca punerea în aplicare a prevederilor ghidului să se efectueze la recomandarea serviciului metereologic și a ministerului sănătății, care vor monitoriza parametrii climatici și vor lua deciziile de rigoare. Deosebită atenție va fi atrasă populației urbane din zonele în care pe parcursul unui timp mai îndelungat (mai mult de trei zile) se mențin temperaturi exesive a aerului atmosferic.
Costuri	Măsurile prevăzute pentru eliminarea sau diminuarea riscurilor pentru sănătatea grupurilor vulnerabile de populație, determinate de valurile de căldură și pentru realizarea măsurilor de adaptare poartă caracter complex și se vor realiza la nivel local. Costul este de 80000 lei. Cheltuielile pentru realizarea lor vor fi acoperite din bugetul local prevăzut pentru asistența socială.
Beneficii: -economice -sociale -de mediu	<p>Asistența socială și cea medical acordată grupurilor vulnerabile de populație va proteja sănătatea, va reduce impactul valurilor de căldură aspra sănătății și cheltuielile necesare pentru restabilirea sănătății în condiții de asistență medical primară și spitalicească.</p> <p>Beneficiile sociale sunt evidente datorită faptului că prin sporirea cunoștințelor va fi sporită activitatea participativă a populației și asigurată o calitate mai superioară a vieții în perioadele critice.</p> <p>Măsurile implementate nu necesită utilizarea resurselor mediului înconjurător și ele nu vor afecta procesele dezvoltării ambientale.</p>
Alte priorități și considerații	Asgurarea condițiilor optime ale mediului intern al habitatului uman în caz de instalare a valurilor de căldură va asigura un climat psihologic mai favorabil, element necesar fiecărui om.
Potențialul de extindere a măsurii/tehnologiei în aspect de sector și teritorial	Posibilitățile de extindere a măsurii sunt nelimitate și ele depind de parametrii climatici din zonele geografice a țării și condițiile de habitat.
Referințe: A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010 , 70 p. Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf	

Heat-related mortality in Moldova: the summer of 2007

Heat-Related Morbidity and Mortality. Extreme Heat Media Toolkit.

Adresa: http://www.cdc.gov/climatechange/effects/heat_related.htm#

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p.

Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Health. RFF Report. 2009, 39p.

Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.

Technical guidance on water-related disease surveillance. Protocol on water and health. Eds Funari E., Kistemann T., Herbst S., Rechenburg A. 2011, 122p.

Warm Season Temperature-Mortality Relationship in Chisinau (Moldova). ID 346024. 9 pages.

Adresa: <http://dx.doi.org/10.1155/2013/346024>

Sectorul	Sănătatea
Categoria (sub-sectorul)	Habitatul uman
Necesități de adaptare	În ultimile decenii cazurile de deces și stările morbide determinate de valurile de căldură devin tot mai frecvente și mai exprimate. Ele s-au transformat într-o problemă emergentă. Frecvența tot mai înaltă și intensitatea tot mai sporită a valurilor de căldură afectează calitatea vieții și sănătatea. Caracteristicile de bază ale edificiilor, construite pînă în timpul actual, nu asigură conservarea energiei în perioada rece a anului, nu izolează suficient mediul intern de cel extern cînd se instalează valurile de căldură și nu contribuie la menținerea unei temperaturi optime în încăperi decît cu cheltuieli semnificative de energie.
Denumirea tehnologiei	<i>Măsuri de conservare a energiei în locuințele și localurile publice existente și de reducere a efectelor nefaste ale temperaturilor extreme.</i>
Cum această tehnologie contribuie la adaptare	Izolarea perfectă a spațiilor locative și publice, a spațiilor de producere și instruire nu numai că reduce esențial cheltuielile de energie în perioada rece și caldă a anului, dar contribuie, pe de o parte, la asigurarea condițiilor optime de habitat și, pe de alta, la asigurarea condițiilor de

	activitate profesională, educație și instruire. Aceste măsuri sunt esențiale în adaptarea populației la schimbarea climatului, întâi de toate, a celor din mediul urban.
Scurtă descriere a măsurii/opțiunii tehnologice	Cerința de a reduce costurile edificiilor a condiționat construirea localurilor ineficiente din punct de vedere a conservării energiei termice. Măsura dată urmărește scopul de a economisi energia cheltuită în sectorul locativ prin diferite modalități de izolare a pereților, de renovare sau atașare a ferestrelor și ușilor.
Fundamentarea	Este măsură de lungă durată, care se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice, de reducere a consumului de energie, deci și de reducere a emisiilor de gaze în atmosferă. Măsura dată se realizează prin izolarea termică mai eficientă a tuturor edificiilor din zona rezidențială, industrială și administrativă, prin conservarea căldurii și reducerea energiei cheltuite pentru încălzire.
Costurile	Măsurile trebuie să fie implementate în urbe. Costul aproximativ este de 750 lei pentru 1m ² de perete. Autoritățile administrației publice locale a urbelor trebuie nu numai să planifice alocarea resurselor bugetare, să solicite ajutorul donatorilor, dar și să mobilizeze resursele agenților economici și a populației pentru efectuarea acestor lucrări.
Specificarea impactului – Cum opțiunea dată influențează prioritățile în dezvoltarea țării	
Prioritățile dezvoltării economice a țării – beneficiile economice	Beneficiile economice vor fi înalte dat fiind faptul că se vor reduce semnificativ cheltuielile pentru încălzire în timpul de iarnă și pentru condiționarea aerului intern în timpul de vară.
Beneficiile sociale	Resursele economisite vor putea fi canalizate spre alte necesități: alimentație mai rațională, condiții de trai me decente, satisfacerea necesităților culturale etc.
Prioritățile dezvoltării ambientale	Reducerea cheltuielilor pentru încălzire în timpul de iarnă și pentru condiționarea aerului intern în timpul de vară va contribui la dezvoltarea ambientală datorită economisirii defocului (gazelor naturale și defocului solid) și energiei electrice.
Alte considerațiuni și priorități	Măsurile de conservare a energiei se vor solda nu numai cu reducerea efectelor nefaste ale temperaturilor extreme (valurilor de căldură și a temperaturilor joase) asupra sănătății și calității vieții populației, dar și cu reducerea emisiei gazelor de seră în atmosferă, conservarea biodiversității.

Referințe:

Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743.
Adresa: <http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf>

A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010 , 70 p.
Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf

Heat-related mortality in Moldova: the summer of 2007.

CDC Policy on Climate and Health. Adresa: <http://www.cdc.gov/climateandhealth/policy.htm>

Heat-Related Morbidity and Mortality. Extreme Heat Media Toolkit.
Adresa: http://www.cdc.gov/climatechange/effects/heat_related.htm#

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p.

Samet J.M. Adapting to Climate Change. Public Health. RFF Report. 2009, 39p.

Technologies for Climate Change Adaptation. The Water Sector. Elliot M. and al. 2011, 114p.

Sectorul	Sănătatea
Categoria (sub-sectorul)	Educația
Necesitățile de adaptare	<p>În ultimile decenii cazurile de deces și stările morbide determinate de valurile de căldură devin tot mai frecvente și mai exprimate, transformându-se într-o problemă emergentă pentru țară. Frecvența și intensitatea valurilor de căldură, gerurilor mari, precipitațiilor, inundațiilor etc., care din an în an devin tot mai exprimate, afectează sănătatea și calitatea vieții populației.</p> <p>Eficacitatea măsurilor de adaptare și consecințele pentru sănătatea populației, inclusiv bunăstarea sanitaro-epidemiologică în timpul declanșării fenomenelor climatice extreme și în perioada lichidării urmărilor lor în mare parte depinde de acțiunile întreprinse de specialiștii care prestează cât servicii medicale preventive, atât și servicii de asistență medicală urgentă și primară. Instruirea lor joacă</p>

	un rol important în elaborarea politicilor în acest domeniu (inclusiv planurilor locale de acțiuni), de măsuri medicale preventive, asistență medicală primară etc.
Denumirea tehnologiei	<i>Instruirea postuniversitară a medicilor și asistenților medicilor în asistența medicală și profilaxia consecințelor generate de fenomenele schimbărilor climatice</i>
În ce măsură tehnologia contribuie la adaptarea la schimbările climatice	Activitatea profesionistă a specialiștilor serviciului Supraveghere de Stat a Sănătății Publice joacă un rol important în organizarea și realizarea măsurilor sanitaro-antiepidermice în perioada care precedează declanșarea și în perioada declanșării fenomenelor extreme ale schimbărilor climatice. Important este și rolul medicilor de familie, care acordă asistență medicală primară și realizează măsuri preventive în sectoarele deservite. Cunoașterea de către specialiștii în cauză a particularităților impactului acestor fenomene asupra sănătății, intensității impactului lor asupra diferitor grupuri de populație, structurii stărilor morbide etc. este condiție obligatorie în prevenirea complicațiilor epidemiologice și reducerea consecințelor pentru sănătatea populației în caz de urgențe medicale.
Fundamentarea	Este măsură de durată scurtă, medie și lungă, care se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice. Măsura dată se realizează prin instruirea periodică a medicilor nu mai rar de o dată în cinci ani.
Costurile	Luând în considerație faptul că în cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie deja funcționează Facultatea Educație Continuă în Medicină și Farmacie, costul unui ciclu de instruire (pentru 15-20 medici) cu o durată de 0,32 lună (50 ore) este aproximativ de 25 000 lei. Ciclul se va petrece o dată în an.
Specificarea impactului – Cum opțiunea dată influențează prioritățile în dezvoltarea țării	
Prioritățile dezvoltării sociale ale țării	Din punct de vedere al dezvoltării sociale medicii vor realiza la un nivel profesionist superior planificarea măsurilor de menținere a bunăstării sanitaro-epidemiologice a populației și asigurarea mai calitativă a asistenței medicale primare, sensibilizarea mai productivă a autorităților administrației publice locale, agenților economici, mobilizarea populației etc.
Prioritățile dezvoltării	Beneficiile dezvoltării economice vor fi înalte, dat fiind faptul că

economice a țării – beneficiile economice	măsurile sanitaro-antiepidemice și de asistență medicală primară vor fi efectuate la nivel profesionist înalt și cu eficiență sporită..
Prioritățile dezvoltării ambientale	Impactul asupra dezvoltării ambientale este moderat.
Beneficiile sociale	Beneficiile sociale sunt evidente datorită măsurilor mai eficiente de protecție a sănătății populației.
Alte considerațiuni și priorități	Nu sunt relevante.

Referințe:

Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743.

Adresa: <http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf>

A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010 , 70 p.

Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf

CDC Policy on Climate and Health. Adresa: <http://www.cdc.gov/climateandhealth/policy.htm>

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10 p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p.

Sectorul	Sănătatea publică
Categoria (subsectorul)	Comportamentul individual
Necesități de adaptare	Dezvoltarea modalităților de adaptare la valurile de căldură devine tot mai actuală. Aceasta se datorează faptului că majoritatea oamenilor nu cunosc sau nu sunt conștienți de pericolele care reiese din eventualul impact al stresurilor termice asupra sănătății. Comportamentul individual în perioada instalării unui val de căldură trebuie să devină o preocupare pentru toți membrii societății, deoarece cele mai frecvente consecințe nefaste asupra sănătății pot fi prevenite printr-un comportament individual adecvat situației. Totodată, oamenii nu sunt suficient atenționați despre asemenea pericole și nici despre modalitatea evitării complicațiilor printr-un comportament corect.
Denumirea	Comportamentul individual în perioada instalării unui val de căldură.

<i>tehnologiei</i>	Recomandări pentru toți.
În ce măsură tehnologia contribuie la adaptare	Cunoașterea de către populație a particularităților impactului nefast a valurilor de căldură asupra sănătății și a măsurilor privind diminuarea acestui impact contribuie esențial la ocrotirea sănătății. Deoarece impactul valurilor de căldură depinde de particularitățile activităților (gospodărire casnică, educație, munca, etc.), cunoștințele indivizilor trebuie să fie raportate la specificul acestor activități.
În ce măsură tehnologia contribuie la adaptarea la schimbările climatice	Comportamentul individual adecvat în perioada instalării valurilor de căldură este măsură eficientă pentru adaptarea la schimbările climatice și prevenirea complicațiilor în sfera sănătății. Pentru a asigura un comportament adecvat fiecare persoană trebuie să posede anumite cunoștințe în ce privește impactul valurilor de căldură asupra sănătății și a măsurilor privind diminuarea acestui impact. În acest sens, ghidurile relevante pot fi un mijloc simplu, necostisitor și accesibil pentru majoritatea de populație. Realizarea corectă și la timpul convenit a recomandărilor prezentate sub formă de ghiduri va contribui esențial la protecția sănătății tuturor grupurilor de populație, întâi de toate a grupurilor socialmente vulnerabile.
Scurta descriere a măsurii	Recomandările vor fi prezentate sub formă de ghiduri (cel puțin șase), proiectele cărora vor fi preventiv recenzate, examinate și aprobate de către Consilul de experți a Ministerului sănătății RM. Fiecare ghid va include recomandări concrete privind comportamentul adecvat a persoanelor din diferite grupuri. Vor fi luate în considerație vârsta (infantilă, preșcolară, vârsta a treia etc.), particularitățile condițiilor de trai (din mediul urban și cel rural), gospodărirea casnică, activitățile economice (agricultură, construcții, transport etc.) și altele.
Implementarea	Ghidurile vor fi puse la dispoziția beneficiarilor prin structurile medicale (Centrele de Sănătate Publică, Centrele și Oficiile Medicilor de Familie) sau de asistență socială și rețelele radio și televiziune.
Costurile	Multiplicarea fiecărui ghid va costa câte 75000 lei.
Beneficiile sociale	Prevenirea efectelor nefaste ale valurilor de căldură este o prioritate. Rezultatele implementării au importanță socială semnificativă prin asigurarea bunăstării fizice a persoanelor apte de muncă. Măsura este de durată scurtă, medie și de lungă durată și se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice, inclusiv cele prevăzute de Strategia Națională de Sănătate Publică pentru anii 2014-2020, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.1032 din 20.12.2013.
Beneficiile economice	Beneficiile economice vor fi esențiale, atât pentru structurile statale, cât și pentru populație, dat fiind faptul că se vor evita cheltuielile semnificative generate de multiplele acutizări ale maladiilor existente, complicațiile sau noile stări morbide generate de stresul termic, cât și a deceselor persoanelor care suferă de boli cronice sau a celor care nu se pot deservi desinestătător.

Beneficiile de mediu	Nu sunt relevante
Alte priorități și considerațiuni	Importanță semnificativă are aspectul moral al activităților

Sectorul	Sănătatea publică
Categoria (subsectorul)	Condițiile de habitat
Necesități de adaptare	În ultimul timp impactul valurilor de căldură asupra sănătății populației din Republica Moldova devine tot mai pronunțat, manifestându-se prin multiple stări morbide și deces determinate. Deosebit de sensibile în aceste condiții sunt persoanele la care procesele metabolice sunt intensificate. Asemenea intensificări se produc la cei care suferă de boli infecțioase, inflamații cu diverse localizări, boala Basedov-Graves etc. În aceste condiții pentru unele persoane starea sănătății și chiar viața sunt puse în pericol, dat fiind faptul că, de rând cu preparatele medicamentoase obișnuite, sunt administrate și medicamente care accelerează metabolismul bazal al organismului și, în condițiile valurilor de căldură, menținerea echilibrului termic al organismului devine anevoiasă. În aceste cazuri sporește pericolul pentru viața pacienților tratați cu asemenea preparate. Totodată, medicii nu sunt suficient atenționați despre asemenea pericole. Din acest punct de vedere, perfectarea și editarea unui ghid privind managementul acestor pacienți va fi foarte util pentru medicii clinicieni, contribuind la protejarea sănătății celor care trec un curs de tratament medicamentos.
Denumirea tehnologiei	<i>Prevenirea efectelor adverse ale administrării unor medicamente în timpul valurilor de căldură. Ghid pentru medici.</i>
În ce măsură tehnologia contribuie la adaptare	Cunoașterea de către medicii clinicieni a particularităților managementului pacienților care administrează preparate medicamentoase ce influențează procesul de termoreglare, reduc reacția vazodilatatorie, inhibă transpirația etc. va asigura managementul corect al acestor pacienți din punct de vedere al adaptării lor la stresurile termice generate de valurile de căldură.
Scurta descriere a măsurii	Este măsură de scurtă durată, care se înscrie în principiile managementului pacienților cărora li se prescriu anumite preparate. Măsura dată se realizează prin evidența persoanelor din grupele respective, organizarea unei asistențe medicale și sociale care ia în considerație particularitățile farmacocinetice a tratamentului. Proiectul ghidului va fi preventiv recenzat și examinat de către Consiliul de experți

	a Ministerului sănătății RM.
Implementarea (în ce mod măsura va fi implementată și difuzată în cadrul sectorului)	Această măsură este esențială pentru bunul tratament al pacienților care administrează preparate medicamentoase ce influențează procesul de termoreglare, reduc reacția vazodilatatorie, inhibă transpirația etc., asigurând managementul corect al acestor pacienți din punct de vedere al adaptării lor la stresurile termice generate de valurile de căldură. Prevenirea efectelor adverse ale administrării unor medicamente în timpul valurilor de căldură este o prioritate, măsura fiind de scurtă durată ce se înscrie în politica globală de adaptare la schimbările climatice și în prevederile Strategiei de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1471 din 24.12.2007.
Costurile	Realizarea măsurilor privind prevenirea efectelor adverse ale administrării unor medicamente în timpul valurilor de căldură trebuie să fie parte componentă a asistenței medicale primare, asistenței medicale specializate sau a asistenței spitalicești și cheltuielile respective, de asemenea, trebuie să fie parte componentă a subvențiilor alocate de Compania Națională de Asigurări în Medicină. Costurile editoriale sunt estimate la 75000 lei.
Beneficiile: -economice -sociale -de mediu	<p>Beneficiile economice vor fi înalte, dat fiind faptul că se va evita un număr mare de acutizări a maladiilor existente, complicații sau stări morbide noi generate de stresul termic, care impun sistemului de sănătate cheltuieli esențiale.</p> <p>Persoanele bolnave fac parte din grupurile vulnerabile de populație și cad sub incidența Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 20012-2020, aprobată prin Legea nr.166 din 11.07.2012 și Strategiei naționale de sănătate publică pentru anii 2014-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr.1032 din 20.12.2013. Măsura se soldează cu beneficii sociale semnificative.</p> <p>Beneficiile pentru mediu nu sunt relevante.</p>
Alte priorități și considerați	Evitarea complicațiilor de la administrarea incorectă a unor medicamente în timpul valurilor de căldură va asigura, de asemenea, o conciliere psihologică.
Potențialul de extindere a măsurii în aspect de sector și teritorial	Există premise reale de a extinde măsura la nivel național.

Referințe:

Adger W. N. et al. Assessment of adaptation practices, options, constraints and capacity. P.717-743.

Adresa: <http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg2/ar4-wg2-chapter17.pdf>

A Human Health Perspective on Climate Change. The Interagency Working Group on Climate Change and Health, 2010, 70 p.

Adresa: http://www.niehs.nih.gov/health/materials/a_human_health_perspective_on_climate_change_full_report_508.pdf

CDC Policy on Climate and Health. Adresa: <http://www.cdc.gov/climateandhealth/policy.htm>

Preventing harmful health effects on heat-waves. WHO Regional Office for Europe, 2006, 10

p. http://www.preventionweb.net/files/2020_VL206717.pdf

Protecting Health from Climate Change. WHO, 2009, 36p.

Protecting health in Europe from climate change. WHO Regional Office for Europe, 2008, 52p.